

การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3

SCHOOL SUPERVISION IN SCHOOL PERFORMANCE CENTER PHANOMTHUAN 3

Received : 23 April 2025

Revised : 24 May 2025

Accepted : 27 May 2025

กะรัต ทองใสพร¹

Karat Thongsaiphon

มัทนา วังถนอมศักดิ์²

Mattana Wangthanomsak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ประชากรที่ศึกษาคือข้าราชการครูในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ข้าราชการครู จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การปฏิบัติการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ดังนี้ 1) การจัดประชุมสรุปผลการนิเทศเพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายที่จะพัฒนาส่งเสริมให้นำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ 2) กำหนดแนวทางการ

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master student in Division of Educational Administration, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Advisor, Associate Professor Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: karatann2535@gmail.com

ดำเนินงานนิเทศภายในที่ชัดเจน โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดวิธีการนิเทศภายในที่หลากหลาย 3) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ 4) สร้างความร่วมมือในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 อบรมครูเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ร่วมประกวดแข่งขันสื่อการเรียนการสอนในระดับต่างๆ คัดเลือกผลงานครูผู้สอนที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดีที่เป็นผลมาจากการนิเทศ มาเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

คำสำคัญ : การนิเทศภายในโรงเรียน, ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3

Abstract

The purposes of this study were to examine 1) the school supervision in school performance center Phanomthuan 3 2) the development guidelines of school supervision in school performance center Phanomthuan 3. The population was teachers in school performance center Phanomthuan 3. The sample consisted of 86 teacher: The tools used in the research were opinionnaire and structured interviews. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The finding revealed that:

1. The school supervision in school performance center Phanomthuan 3, overall, was at a high level. When looking at each aspect, it was found that the school supervision in school performance center Phanomthuan 3 was at the highest level in 1 aspect and at a high level in 4 aspects. Sorting by the arithmetic means values descending as follows: Supervision operations, current condition assessment, problems and needs, supervision planning, creating media and tools, and evaluating and reporting results, respectively.

2. The development guidelines of school supervision in school performance center Phanomthuan 3 were as follows: 1) organizing a conference to summarize the results of the results of information will be the guide to determine the goals for the development of Self Assessment Report (SAR), 2) specifying the clear guidelines for school supervision by handbook for school supervision, following the policies of the Ministry of Education and the Kanchanaburi

Primary Educational Service Area Office 2 are used as a guideline for planning supervision, 3) to encourage teachers to develop the media and instrument for supervision, 4) create co-operation between teachers and train teachers for development of school supervision in school performance center Phanomthuan 3, 5) to encourage and support teachers to participate instruction media on competition for every level than select the best instruction media to example for school and disseminate them in various channels to praise and honor.

Keywords : school supervision, school performance center Phanomthuan 3

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ การบริหาร การจัดการเรียนรู้ และการนิเทศ ที่ต้องร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกันในลักษณะของ “เกลียวเชือก” การนิเทศการศึกษา (supervision) เป็นการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการเรียน การสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง การนิเทศ การศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ ยั่งยืนถาวร ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า “การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี โดยการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ทันท่วงทีสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือ สนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะ การจัดการศึกษาในระยะการปฏิรูปการศึกษา การจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 มาตรฐานการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการและมาตรฐานการศึกษาของชาติปี 2561 ตลอดทั้ง ยุทธศาสตร์ชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะ การเป็นผู้นำ ทักษะการเป็นนักรบและทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม ซึ่งกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพ การศึกษา การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการ พัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษา ในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร การ จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (หน่วย ศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ดำเนินงานขับเคลื่อนจุดเน้นที่ 9 เลิศล้ำผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, การทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O – NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ 21 ส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ในขณะที่แบบรายงานการนิเทศบูรณาการโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียน (School Performance Center: SP Center) เป็นฐาน พบว่าคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2564 และปีการศึกษา 2565 รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลายโรงเรียนยังมีผลการทดสอบที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 มีความจำเป็นต้องพัฒนาการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ซึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญ ประการหนึ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ คือการนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียนจะเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงตามลำดับ ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญมากเพราะการนิเทศภายในโรงเรียนจะใช้บุคลากรภายในโรงเรียนในการร่วมมือกันดำเนินงาน จึงทำให้แต่ละโรงเรียนทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการตามบริบทของโรงเรียน นำมาซึ่งการวางแผนการนิเทศ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ สร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติการนิเทศให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่โรงเรียน นำผลการปฏิบัติการนิเทศมาประเมินผลและรายงานผลการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานนิเทศภายในในครั้งต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2, 2566) จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 และหัวหน้างานวิชาการในตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินต่างๆ ของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 พบประเด็นที่เป็นปัญหาในกระบวนการดำเนินงานนิเทศภายในของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โรงเรียนในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 แต่ละโรงเรียนมีสภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งการบริหารจัดการที่ไม่เหมือนกัน 2) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ โรงเรียนในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 จะสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศของตนเอง ซึ่งไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 3) การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 บางโรงเรียนไม่ปฏิบัติการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการนิเทศนั้นคาดเคลื่อน และในบางครั้งไม่เป็นตามกรอบระยะเวลาของการนิเทศ 4) การประเมินผลและการรายงานผล โรงเรียนในศูนย์ส่งเสริม

ประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 บางโรงเรียนสามารถประเมินผลและรายงานผลได้อย่างเป็นระบบ (สัมภาษณ์ผู้อำนวยการและหัวหน้างานวิชาการ ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3, 2567)

จากปัญหาและการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เนื่องจากการนิเทศภายในถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือข้าราชการครู ในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 109 คน จำแนกเป็น 1) ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานวิชาการ) จำนวน 19 คนและ 2) ครู จำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ คือข้าราชการครู ในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 86 คน ซึ่งได้จากการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยแบ่งเป็น 1) ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานบริหารงานวิชาการ) จำนวน 15 คน และ 2) ครู จำนวน 71 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ตามแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ 5) การประเมินผลและการรายงานผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้แบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) และ ตอนที่ 2 สอบถามการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (open ended question) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตัวแปรที่มีความซับซ้อนมิติรายข้อน้อยที่สุดของแต่ละด้านมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามนิยามตัวแปรที่ศึกษา โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของ เนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยข้อคำถามจากแบบสอบถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try out) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม กับโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูปิต ที่มียุทธวิธีเดียวกัน หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้เท่ากับ .961

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตัวแปรที่มีความซับซ้อนมิติรายข้อน้อยที่สุดของแต่ละด้านมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม โดยจะสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 1 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน รวม 3 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน สถิติที่ใช้ คือความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 สถิติที่ใช้วิจัยคือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1977)

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3

(n=86)

ด้าน	การนิเทศภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	4.46	0.66	มาก
2	การวางแผนการนิเทศ	4.41	0.63	มาก
3	การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.35	0.65	มาก
4	การปฏิบัติการนิเทศ	4.51	0.62	มากที่สุด
5	การประเมินผลและรายงานผล	4.31	0.70	มาก
โดยภาพรวม		4.41	0.66	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.62) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.66) การวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.63) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.65) และการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.62-0.70 แสดงว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อยหมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ในข้อต่างๆ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ประเด็นการนิเทศ มากำหนดค่าเป้าหมายการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานและประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวทางดังนี้ 1) ผู้บริหารควรจะมีการจัดประชุมสรุปผลการนิเทศ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารอาจจะมีการส่งเสริมให้นำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องบรรลุตามค่าเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยการศึกษาเอกสารการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี

2.2 กำหนดแนวทางหรือวิธีการพัฒนาการนิเทศที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้น มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารควรจะต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในที่ชัดเจน โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน นำเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน 2) ผู้บริหารควรจะมีกำหนดวิธีการนิเทศภายในหลากหลายวิธี เช่น การนิเทศแบบ ออนไลน์/ออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.3 การสร้างสื่อการนิเทศ ที่ทำให้การนิเทศภายในโรงเรียน บรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อาจจะจัดทำโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น ส่งเสริมการอบรมหรือจัดให้มีการประชุมสัมมนา

2.4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับต่างๆ เช่น ระดับศูนย์ ระดับเครือข่าย หรือระดับเขตพื้นที่ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียน พนมทวน 3 ควรจะจัดอบรมครูในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เพื่อพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยอาจจะผสานหน่วยงานภายนอกหรือวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศ หรือศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีความพร้อมหรือเป็นต้นแบบการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้คณะครูได้นำมาเป็นแบบอย่างการพัฒนาตนเองได้

2.5 การคัดเลือกผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การมอบรางวัลและจัดเวทีเผยแพร่การดำเนินงานตามบริบทของโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ร่วมประกวดการแข่งขันสื่อการเรียนการสอนที่เป็นผลจากการนิเทศภายใน ระดับต่างๆ เช่น กลุ่มเครือข่าย หรือระดับเขตพื้นที่ 2) ผู้บริหารควรจะต้องนำผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดีในด้านการนิเทศ

มาเผยแพร่ในหลากหลายช่องทาง เช่น กลุ่มไลน์ เว็บไซต์ เพจเฟซบุ๊ก ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณ ย่อยยงครูผู้สอนที่มีผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) หรืออาจจะจัดศึกษาดูงานให้แก่โรงเรียนในศูนย์ได้มาศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การปฏิบัติการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือ นิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ดังนี้ 1) การจัดประชุมสรุปผลการนิเทศ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมให้นำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) โดยการศึกษาเอกสารการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และดำเนินงานให้สอดคล้องบรรลุตามค่าเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ 2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในที่ชัดเจน โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน นำเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดวิธีการนิเทศภายในหลากหลายวิธี สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 3) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน 4) สร้างความร่วมมือในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เพื่อประสานความร่วมมือการนิเทศภายในโรงเรียน จัดอบรมครูเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ร่วมประกวดการแข่งขันสื่อการเรียนการสอน ในระดับต่างๆ คัดเลือกผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดีที่เป็นผลมาจากการนิเทศมาเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ เพื่อย่อยยงครูผู้สอนที่มีผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัย เรื่อง การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ได้กำหนดนโยบายตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในข้อที่ 4 คือ วิธีบริหารงานวิชาการ โดยมุ่งเน้นในการดูแลและพัฒนาครู สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารเห็นความสำคัญและขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ยังมีการนิเทศแบบบูรณาการโดยการใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพ (School Performance Center) เป็นฐาน โดยการทำคู่มือการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งระบุเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขตของงานและขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ และปฏิทินการนิเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ ลำภา และคณะ (โสภณ ลำภา และคณะ, 2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริประภา (กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริประภา, 2564) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เป็นรายด้านพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 อยู่ในระดับมากที่สุด 1 คือการปฏิบัติการนิเทศ อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีความเข้มข้นเลขคณิตสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดประชุมเตรียมการเพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศตามขั้นตอนและระยะเวลาตามปฏิทินการนิเทศที่กำหนดไว้ ดำเนินงานนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยคณะกรรมการนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในครบทุกชั้นเรียน มีการสะท้อนผลการนิเทศหลังนิเทศ ชั้นเรียนให้ผู้รับการนิเทศได้ทราบผล

การนิเทศ และสามารถนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ผู้นิเทศยังมีการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการติดตามสอบถามด้วยความเป็นมิตร ให้คำแนะนำ ให้ขวัญกำลังใจ ให้การยกย่องชมเชยครูผู้สอนที่มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกิบู (Ngipuo, 2015) ที่ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียนต่อสมรรถนะของเด็กในประเทศเคนยารับรองการศึกษาระดับประถมศึกษา KAKUMA REFUGEE CAMP SCHOOLS เคนยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูผู้สอน โดยผ่านทาง การเข้าเยี่ยมชมห้องเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัสรีน และชาห์ (Nasreen and Shah, 2019) ที่ได้ศึกษาการนิเทศการสอนที่มีผลต่อแรงจูงใจของครูในโรงเรียนมัธยมเอกชนในเมืองลาฮอร์ ประเทศปากีสถาน ผลการวิจัยพบว่า ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศ สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้นิเทศ

ลำดับถัดมา คือด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยการนำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของโรงเรียน เพื่อประกอบการดำเนินงานในปีต่อไป นำมาซึ่งการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เช่น สภาพบริบทของโรงเรียน ข้อมูลครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT ANALYSIS) เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาขององค์กร การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยได้จัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และนำแผนปฏิบัติการ มาประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายในโรงเรียนรับทราบถึงเป้าหมายการทำงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถได้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริระประภา (กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริระประภา, 2564) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ อยู่ในระดับมาก

ลำดับถัดมา คือด้านการวางแผนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน นำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัญหาและความต้องการ มาจัดลำดับความสำคัญ กำหนดเป้าหมาย ประเด็นที่ต้องการพัฒนา แผนการดำเนินงานด้านการนิเทศ อย่างเป็นระบบ จัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จัดทำแผนการนิเทศ ภายในโรงเรียนอันประกอบด้วย หลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ของการนิเทศ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ ปฏิทินการปฏิบัติงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำหนดบทบาทหน้าที่ของ

คณะกรรมการนิเทศภายในอย่างเหมาะสม ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศ และคณะครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสภณ ลำเภา และคณะ (ไสภณ ลำเภา และคณะ, 2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก

ลำดับถัดมา คือด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานนิเทศภายใน เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันของคณะดำเนินงานนิเทศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านประเด็นการนิเทศเป็นอย่างดี จึงสามารถสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับประเด็นการนิเทศ ความต้องการ และบริบทของโรงเรียน มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ การประชุมทางไกล ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศที่สร้างขึ้นมีความหลากหลายอาจเป็นแบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบสังเกต แบบประเมิน บันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น เหมาะกับผู้เรียนและสภาพการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน จึงทำให้สื่อและเครื่องมือนิเทศที่สร้างขึ้นสามารถแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ส่งผลให้ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด แต่อยู่ในระดับมาก คือด้านการประเมินผลและรายงานผล ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในมีความรู้และความเชี่ยวชาญ สามารถดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีการติดตามความก้าวหน้าของผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศภายในเสร็จสิ้น ว่าได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของคณะกรรมการนิเทศภายในหรือไม่ เมื่อมีการปรับปรุงพัฒนาตามคำแนะนำแล้วได้ผลเป็นอย่างไร จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนนำเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ผล และสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการนิเทศสามารถแก้ไขปัญหา หรือได้ผลตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้มากน้อยเพียงใด นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาโครงการนิเทศในปีต่อไป แต่ด้านการประเมินผลและรายงานผล ยังต้องให้ความสำคัญกับการคัดเลือกผลงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยมและจัดเผยแพร่ผลงานในช่องต่างๆ ตามบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับวิจัยของ ศิริขวัญ โกญจนันท์ และมัทนา วังถนอมศักดิ์ (ศิริขวัญ โกญจนันท์ และมัทนา วังถนอมศักดิ์, 2565) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านประเมินผลและรายงานผล อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยว่ามีหลายแนวทาง ดังนี้

2.1 ผู้บริหารมีการจัดประชุมสรุปผลการนิเทศ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมให้นำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะผลสรุปของการนิเทศจากข้อมูลที่ได้จากการประชุมวิเคราะห์ร่วมกัน จะทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครู การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำ ช่วยเหลือครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะทำให้ครูผู้สอนนำปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมาสร้างเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาการเรียนการสอน สู่ผลลัพธ์ที่ดีของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดู, อคินลอย และโอลาเย (Adu, Akinloye and Olaoye, 2014) ศึกษามุมมองของปัญหาและวิธีการในการนิเทศภายในและนิเทศภายนอกโรงเรียน กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศคือกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการบริหารการศึกษา เพื่อให้ทราบการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดไว้ จึงควรมีการดำเนินงานนิเทศจากทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อหาวิธีและแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแต่ละโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำชัย ยุคติชาติ และนุชนรา รัตนศิริระประภา (กำชัย ยุคติชาติ และนุชนรา รัตนศิริระประภา, 2564) ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล รายงานการพัฒนาตนเอง และรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

2.2 กำหนดแนวทางหรือวิธีการพัฒนาการนิเทศที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในที่ชัดเจน เพราะแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ กำหนดประเด็นหัวข้อ ปฏิทินระยะเวลาในการนิเทศอย่างชัดเจน และดำเนินการนิเทศตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้คณะกรรมการการนิเทศได้เข้าใจถึงขอบข่ายและภาระงาน นำเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารกำหนดวิธีการนิเทศภายในหลากหลายวิธี เช่น การนิเทศแบบ ออนไลน์ /ออนไลน์ เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริขวัญ โกญจันท์ และมัทนา วังถนอมศักดิ์ (ศิริขวัญ โกญจันท์ และมัทนา วังถนอมศักดิ์, 2565) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนในสำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร ว่า ควรมีกำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในที่ชัดเจน

2.3 ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มี

คุณภาพจะสามารถทำให้การดำเนินงานนิเทศภายในบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ จะต้องมีการทดลองใช้สื่อและเครื่องมือนิเทศ ประเมินผลการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศ เพื่อหาข้อบกพร่องของเครื่องมือนิเทศ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำเครื่องมือนิเทศไปใช้ปฏิบัติจริง โดยผู้บริหารควรให้ครูเข้ารับการอบรมและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านการอบรม ประชุมสัมมนาวิชาการ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริประภา (กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริประภา, 2564) ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูปถัมภ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการสร้างสื่อและวิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือต่างๆ และมีการจัดเก็บสื่อหรือเครื่องมือต่างๆ อย่างเป็นระบบ

2.4 ส่งเสริมการจัดจัดอบรมครูในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เพื่อพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 มีการนิเทศแบบบูรณาการโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพ (School Performance Center) เป็นฐาน ดังนั้นการสร้างการสร้างความร่วมมือของโรงเรียนในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 จะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนมีแบบแผนและแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน โดยอาจจะผสมผสานหน่วยงานภายนอกหรือวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศ หรือศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีความพร้อมหรือเป็นต้นแบบการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้คณะครูได้นำมาเป็นแบบอย่างการพัฒนาตนเองได้

2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ร่วมประกวดการแข่งขันสื่อการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานนิเทศภายใน ระดับต่างๆ เช่น ระดับศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพ ระดับเครือข่าย หรือระดับเขตพื้นที่ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีการจัดประกวดนวัตกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice) ระดับเขตพื้นที่ ซึ่งในปีที่ผ่านมามีผลงานส่งเข้าประกวดค่อนข้างน้อย ดังนั้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประกวดแข่งขันทำให้ครูผู้สอนได้แสดงถึงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน มีนวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovation) ที่น่าสนใจ เทคโนโลยี หรือวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารควรสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของครูผู้สอน ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น กลุ่มไลน์ เว็บไซต์ เพจเฟซบุ๊กประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ หรืออาจจะจัดศึกษาดูงานให้แก่โรงเรียนในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 ได้มาศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเผยแพร่ ขยายผล และเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรจัดประชุมสรุปผลการนิเทศ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมให้นำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในปีต่อไป

2. ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในที่ชัดเจน โดยการจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน นำเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศดำเนินการตามปฏิทิน ขั้นตอน ระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้การปฏิบัติการนิเทศเป็นไปตามโครงการนิเทศภายใน

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ สอดคล้องกับยุคศตวรรษ ที่ 21 โดยเน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ ทดลองใช้เครื่องมือการนิเทศก่อนนำไปใช้จริง

4. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนอื่นๆ ในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เทคนิค/วิธีการ แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้คณะกรรมการนิเทศสรุปผลและรายงานผลการนิเทศ อย่างเป็นระบบสามารถนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานในครั้งต่อไป สนับสนุนให้ครูได้ร่วมประกวดสื่อการเรียนการสอนที่เป็นผลมาจากการนิเทศภายใน ในระดับต่างๆ เช่น ระดับศูนย์ ระดับเครือข่าย หรือระดับเขตพื้นที่ นำผลงานที่ได้รับการคัดเลือกเผยแพร่ผลงานในช่องทางต่างๆ เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณแก่ครูผู้สอน สามารถสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3 เผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการ ผู้ที่สนใจทั่วไป ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3
2. ควรศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงานนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3
3. ควรศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนพนมทวน 3

รายการอ้างอิง

- กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริระประภา. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(2), 17-34.
- ศิริขวัญ โภญจน์นั และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2565). การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13(1), 39-52.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. (2566). รายงานผลการนิเทศบูรณาการโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพโรงเรียนเป็นฐาน (*School Performance Center : SP Center*) ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2566. กาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *การนิเทศภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- โสภณ ลำเภา และคณะ. (2565). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(40), 234-255.
- Adu, E. O., Akinloye, G. M., & Olaoeye, O. F. (2014). Internal and external school supervision: Issues, challenges and way forward. *International Journal of Educational Sciences*, 7(2), 269-278.
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice Hall.
- Cronbach, L. (1974). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). The method of constructing an attitude scale. In M. Fishbein (Ed.), *Readings in attitude theory and measurement*. John Wiley & Sons.
- Nasreen, S., & Madiha, S. (2019). Effect of instructional supervisory practices on teacher motivation in private secondary schools of Lahore, Pakistan. *Social Sciences Research Journal*, 6(11), 192-203.

Ngipuo, B. E. (2015). *Influence of head teachers' instructional supervision practices on pupil's performance in Kenya Certificate of Primary Education, Kakuma Refugee Camp Schools, Kenya* [Unpublished master's thesis]. University of Nairobi.